

Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП
_____Олег ЛАГОДНЮК

« » січня 2021р.

06-03-26S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

<i>СТРАХУВАННЯ</i>		<i>INSURANCE</i>
Шифр за ОП	ФП 4	Code in Educational Program
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Educational level: Bachelor's (first)
Галузь знань Управління та адміністрування	07	Field of knowledge: Management and administration
Спеціальність Фінанси, банківська справа та страхування	072	Field of study: Finance, Banking and Insurance
Освітня програма: Фінанси, банківська справа та страхування		Educational Program: Finance, Banking and Insurance

Силабус навчальної дисципліни «*Страхування*» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (в т.ч. зі скороченим терміном навчання), які навчаються за освітньо-професійною програмою *Фінанси, банківська справа та страхування*, Рівне. НУВГП. 2021. 15 стор.

ОПП на сайті університету: <https://start.nuwm.edu.ua/osvitni-prohramy/item/finansy-bankivska-sprava-ta-strakhuvannia-m>

Розробник силабусу: *Білоус Н.М., к.е.н., доцент кафедри фінансів та економічної безпеки, доцент*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 5 від “9” грудня 2020 року

В.о. завідувача кафедри: *Ляхович О.О., к.е.н., доцент.*

Керівник освітньої програми,
к.е.н., доцент

Л.М. Мельник

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № від “ ” січня 2021 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *Ковшун Н.Е., д.е.н., професор*

Додається інформація, яка відображається в документі після розміщення його в цифровому репозиторії університету: № документа в ЕДО.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ*

Ступінь вищої освіти	<i>Бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Фінанси, банківська справа та страхування</i>
Спеціальність	<i>072 Фінанси, банківська справа та страхування</i>
Рік навчання, семестр	<i>2-й рік, 2-й семестр</i>
Кількість кредитів	<i>6</i>
Лекції:	<i>30 годин</i>
Практичні заняття:	<i>30 годин</i>
Самостійна робота:	<i>120 годин</i>
Курсова робота:	<i>Ні</i>
Форма навчання	<i>Денна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>Екзамен</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА*

ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА

Білоус Ніна Михайлівна, к.е.н., доцент кафедри фінансів та економічної безпеки

Вікіситет

[HTTP://WIKI.NUWM.EDU.UA/INDEX.PHP/%D0%91%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%83%D1%81_%D0%9D%D1%96%D0%BD%D0%B0_%D0%9C%D0%B8%D1%85%D0%B0%D0%B9%D0%BB%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0](http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/%D0%91%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%83%D1%81_%D0%9D%D1%96%D0%BD%D0%B0_%D0%9C%D0%B8%D1%85%D0%B0%D0%B9%D0%BB%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0)

ORCID

0000-0001-5388-0126

Як комунікувати

n.m.bilous@nuwm.edu.ua

тел. 097 271-30-44

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація
навчальної
дисципліни,
в т.ч. мета та
цілі

Даний курс орієнтований на засвоєння студентами теоретичних положень та вироблення практичних навичок щодо застосування конкретних механізмів страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій в умовах ринкових відносин.

Метою навчальної дисципліни є досягнення студентами сучасного фундаментального, конструктивного мислення та системи спеціальних знань з теорії та практики страхування та здатності їх використовувати в галузях фінансів та перестраховуванні.

Використовуються такі методи викладання та технології: проблемна лекція, аналіз конкретних ситуацій (case study), обговорення, презентації, ситуаційні дослідження, навчальна дискусія, та інші.

Посилання на
розміщення
навчальної
дисципліни на
навчальній
платформі
Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=3317>

Компетентності

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

СК 12. Здатність ідентифікувати проблемні аспекти та обґрунтовувати пріоритетні напрями покращення функціонування державних, корпоративних фінансів, фінансів домогосподарств, фінансової системи в цілому.

Програмні
результати
навчання

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати

аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР24. Вміти визначати та обґрунтовувати шляхи вдосконалення механізму функціонування державних, корпоративних фінансів, фінансів домогосподарств, фінансових ринків та покращення фінансового стану суб'єктів господарювання.

Перелік
соціальних,
«м'яких»
навичок (soft
skills)

Аналітичні навички, формування власної думки, здатність логічно обґрунтовувати свою позицію, здатність до комплексного вирішення проблеми, економічна компетентність та інші.

Структура
навчальної
дисципліни
Методи
оцінювання та
структура
оцінки

Зазначено нижче в таблиці

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів є такі:

– виконання всіх видів навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;

– глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в рекомендованих літературних джерелах;

– характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);

– вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

– вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

За вчасне та якісне виконання завдань для самостійної роботи та опанування курсу, студент отримує такі обов'язкові бали:

- 60 балів поточне оцінювання;
- 20 балів – модуль 1;
- 20 балів – модуль 2.

Усього 100 балів.

Детальний розподіл балів за курсом розміщено у навчальній платформі Moodle за посиланням:

[HTTPS://EXAM.NUWM.EDU.UA/MOD/RESOURCE/VIEW.PHP?ID=40700](https://exam.nuwm.edu.ua/mod/resource/view.php?id=40700)

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, індивідуальних заняттях та консультаціях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

Розрахункові завдання, задачі, індивідуальні роботи, ситуаційні вправи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень

Студенти можуть отримати **додаткові** бали за виконання рефератів,есе дослідницького характеру за темою курсу. Тему дослідницької роботи можна вибрати самостійно за погодженням із викладачем. Додаткові бали студентам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни. Крім того, додаткові бали можна отримати на основі перезарахування результатів неформальної освіти (див. розділ «Неформальна та інформальна освіта»)

Модульний контроль проходить у формі тестування. У тесті 30 запитань різної складності: рівень 1 – 25 запитань по 0,4 бали (10 балів), рівень 2 – 5 запитань по 1 балу (5 балів), рівень 3 – 1 завдання по 5 балів (5 балів). Усього – 20 балів.

Лінк на нормативні документи, що регламентують проведення поточного та підсумкового контролів знань студентів, можливість їм подання апеляції:

[HTTP://NUWM.EDU.UA/STRUKTURNI-PIDROZDILI/NAVCH-NAUK-TSENTR-NEZALEZHNOHO-OTSINIUVANNIA-ZNAN/DOKUMENTI](http://nuwm.edu.ua/struktturni-pidrozdili/navch-nauk-tsentru-nezalezhnoho-otsiniuvannia-znan-dokumenty)

Місце навчальної дисципліни в освітній траєкторії здобувача вищої освіти	Вивченню дисципліни «Страховання» передують наступні дисципліни: «Статистика», «Фінанси», «Світове господарство та міжнародні економічні відносини», «Економіка підприємства», а отримані знання будуть використовуватись у подальшому вивченні таких дисциплін: «Банківська система», «Фінансовий ринок», «Податкова система», «Бюджетна система», «Фінансовий аналіз», при проходженні виробничої практики та написанні кваліфікаційної роботи
Поеднання навчання та досліджень	Студенти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування наукових статей з тематики курсу. В освітньому процесі використовуються наукові досягнення викладача курсу, що опубліковані у наукових працях (HTTP://WIKI.NUWM.EDU.UA/INDEX.PHP/).
Інформаційні ресурси	1. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України : URL HTTP://WWW.UKRSTAT.GOV.UA. 2. Офіційний сайт Європейської організації страхування та пенсійного забезпечення (EIOPA URL: HTTPS://EIOPA.EUROPA.EU 3. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг URL: HTTP://WWW.DFP.GOV.UA/ 4. Рейтинг страхових компаній України URL:HTTP://FORINSURER.COM: 5. Офіційний сайт Національного банку України – URL: HTTPS://BANK.GOV.UA/ 6. Сайт страхового ринку України. – URL: WWW.INSURANCETOP.COM.
ПРАВИЛА ТА ВИМОГИ (ПОЛІТИКА)*	
Дедлайни та перескладання	Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», HTTP://EP3.NUWM.EDU.UA/4273/. Згідно цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі. Перездача модульних контролів здійснюється згідно HTTP://NUWM.EDU.UA/STRUKTURNI-PIDROZDILI/NAVCH-NAUK-TSENTR-NEZALEZHNOH-OTSINIUVANNIA-ZNAN/DOKUMENTI. Оголошення стосовно дедлайнів задачі та перездачі оприлюднюються на сторінці MOODLE HTTPS://EXAM.NUWM.EDU.UA/
Правила академічної доброчесності	За списування під час проведення модульного контролю чи підсумкового контролю, студент <u>позбавляється подальшого права здавати матеріал і</u>

у нього виникає академічна заборгованість.

За списування під час виконання окремих завдань, студенту знижується оцінка у відповідності до ступеня порушення академічної доброчесності.

Документи стосовно академічної доброчесності (про плагіат, порядок здачі курсових робіт, кодекс честі студентів, документи Національного агентства стосовно доброчесності) наведені на сторінці **ЯКІСТЬ ОСВІТИ** сайту НУВГП - [HTTP://NUWM.EDU.UA/SP/AKADEMICHNA-DOBROCHESNISTJ](http://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj)

Вимоги до відвідування

Студенту не дозволяється пропускати заняття без поважних причин.

Студент має право оформити індивідуальний графік навчання згідно відповідного положення [HTTP://EP3.NUWM.EDU.UA/6226/](http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/)

При об'єктивних причинах пропуску занять, студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал на платформі MOODLE [HTTPS://EXAM.NUWM.EDU.UA/COURSE/VIEW.PHP?ID=341](https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=341)

Здобувачі можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки.

Неформальна та інформальна освіта

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного положення [HTTP://NUWM.EDU.UA/SP/NEFORMALNA-OSVITA](http://nuwm.edu.ua/sp/neformalna-osvita).

Також студенти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, повинні мати зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми. Відкритий перелік курсів в розрізі дисциплін розміщено на сторінці кафедри фінансів та економічної безпеки: [HTTPS://NUWM.EDU.UA/NNIEM/KAFFEP/NEFORMALNA-OSVITA](https://nuwm.edu.ua/nniem/kaffep/neformalna-osvita)

ДОДАТКОВО

Правила отримання зворотної інформації про дисципліну

Щосеместрово студенти заохочуються пройти онлайн опитування стосовно якості викладання та навчання викладачем даного курсу та стосовно якості освітнього процесу в НУВГП.

За результатами анкетування студентів викладачі можуть покращити якість навчання та викладання за даною та іншими дисциплінами.

Результати опитування студентам надсилають

обов'язково.

Порядок опитування, зміст анкет та результати анкетування здобувачів минулих років та семестрів завантажені на сторінці «ЯКІСТЬ ОСВІТИ»:

[HTTP://NUWM.EDU.UA/PORJADOK-OPITUVANNJA](http://nuwm.edu.ua/porjadok-opituvannja)

[HTTP://NUWM.EDU.UA/SP/ANKETUVANNJA](http://nuwm.edu.ua/sp/anketuvannja)

[HTTP://NUWM.EDU.UA/SP/REZULJTATI-](http://nuwm.edu.ua/sp/rezultati-opituvannja)

[OPITUVANNJA](http://nuwm.edu.ua/sp/rezultati-opituvannja)

Оновлення

За ініціативою викладача зміст даного курсу буде оновлюватися щорічно, з урахуванням змін законодавства України у страховій сфері та появи сучасних фінансових технологій та новітніх інструментів задля використання резервів та пошуку можливостей розвитку фінансових систем.

Студенти також можуть долучатись до оновлення дисципліни шляхом подання пропозицій викладачу стосовно новітніх змін у сфері страхової діяльності. За таку ініціативу студенти можуть отримати додаткові бали.

Навчання осіб з інвалідністю

Викладач та інші здобувачі даної освітньої програми максимально сприятимуть організації навчання для осіб з інвалідністю та особливими освітніми потребами. Документи та довідково-інформаційні матеріали стосовно організації навчального процесу для осіб з інвалідністю доступно за посиланням [HTTP://NUWM.EDU.UA/SP/DLJA-OSIB-Z-INVALIDNISTJU](http://nuwm.edu.ua/sp/dlja-osib-z-invalidnistju)

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання

До викладання курсу долучені фінансові консультанти, страхові компанії, інтернет платформа Libertex

Інтернаціоналізація

Електронні бібліотеки:

[HTTP://LIB.NUWM.EDU.UA/INDEX.PHP/KORISNI POSILANNYA/ELEKTRONNI-BIBLIOTEKI](http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/korisni-posilannya/elektronni-biblioteki)

Як знайти статтю у Scopus:

[HTTP://LIB.NUWM.EDU.UA/INDEX.PHP/BIBLIOTEKA/NOVINI/ITEM/506-V-DOPOMOHU-AVTORAM](http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/506-v-dopomogu-avtoram)

База періодичних видань:

[HTTPS://WWW.SCIMAGOIR.COM/](https://www.scimagoir.com/)

Електронний каталог:

[HTTP://NUWM.EDU.UA/MYSQL/](http://nuwm.edu.ua/mysql/)

Можливості доступу до електронних ресурсів та сервісів:

[HTTP://LIB.NUWM.EDU.UA/INDEX.PHP/BIBLIOTEKA/NOVINI/ITEM/516-MOZHLYVOSTI-DOSTUPU-DO-RESURSIV-I-SERVISIV](http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/516-mozhlyvosti-dostupu-do-resursiv-i-servisiv)

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекційні та практичні заняття

Лекції 30 год		Практичні 30 год	Самостійна робота 120 год
Тема 1. Сутність страхування як економічної категорії			
Кількість годин: лекції – 2 практ. - 2	ПР01, Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.		
Опис теми	Знати особливості та термінологію з теорії страхування. Вміти пояснити сутність страхування та обов'язковість страхового захисту життєдіяльності людей та суб'єктів господарювання на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами та визначати завдання, принципи і функції страхування.		
Завданн я для СРС:	1. Особливості та зміст страхування необхідність і розкриття його в основних функціях. 2. Сутність страхування і його місце в системі економічних категорій. 3. Історія виникнення та розвитку страхування;. 4. Страхові фонди як матеріальна основа страхового захисту 5. Страхування як стратегічний сектор економіки держави.		
Тема 2. Класифікація страхування			
Кількість годин: лекції – 2 практ. - 2	ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування у сфері фінансів і страхуванні.		
Опис теми	Знати і розуміти підходи щодо класифікації страхування та її ознаки. Вміти застосовувати на практиці класифікацію страхування за основними галузями страхування.		
Завданн я для СРС:	1. Класифікація за критеріями та ознаками страхування. 2. Класифікація страховика за організаційно-правовою формою та підходи до його оцінювання. 3. Класифікація страхування за організаційними принципами та об'єктами страхування. 4. Класифікація страхування за історичною та юридичною ознаками. 5. Аналізувати види страхування за родом небезпеки.		
Тема 3. Страхові ризики та їх оцінювання			
Кількість годин: лекції – 2 практ. – 2	ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.		
Опис теми	Знати і розуміти поняття ризику та його основні характеристики. Вміти застосовувати на практиці алгоритм оцінки ризику і визначення доцільності його страхування.		
Завданн я для СРС:	1. Роль ризик-менеджменту у встановленні та визначенні методів впливу на ризик. 2. Дайте оцінку ризику та визначте доцільність його страхування. 3. Ризики які супроводжують страховий бізнес та шляхи управління ними. 4. Проведіть порівняльну характеристику основних видів ризику.		
Тема 4. Страховий ринок та його державне регулювання			
Кількість годин: лекції – 2 практ. – 2	ПР04. Розуміти механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, суб'єктів господарювання, фінансових ринків, банківської системи та страхування. ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.		
Опис теми	Знати систему знань про страховий ринок:сутність, основні види та елементи. Вміти визначати страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків та страхувальників.		
Завданн я для	1. Чинники які сприяють розвитку сучасного страхового ринку України. 2. Сутність і зміст страхового ринку, його види та елементи 3. Процес створення страхових		

СРС:	компаній. 4. Правові основи державного регулювання страхової діяльності в Україні та шляхи їх наближення до міжнародних стандартів. 5. Основні етапи розвитку страхового ринку в Україні.

Тема 5. Страхова організація

Кількість годин: лекції – 2 практ. – 2	ПРО 24. Вміти визначати та обґрунтовувати шляхи вдосконалення механізму функціонування державних, корпоративних фінансів, фінансів домогосподарств, фінансових ринків та покращення фінансового стану суб'єктів господарювання.
Опис теми	Знати порядок створення, функціонування та ліквідацію страхових компаній. Вміти застосовувати навички щодо формування фінансових, матеріальних, трудових ресурсів страховика.
Завдання для СРС:	1. Поняття, особливості та структура страхової організації. 2. Вимоги та елементи практичної роботи з персоналом компанії. 3. Порядок створення, функціонування та ліквідація страхових компаній. 4. Аналіз спеціалізації страховиків та умови залучення іноземних інвесторів до створення страховиків. 5. Структура страхових компаній в Україні.

Тема 6. Особисте страхування

Кількість годин: лекції – 4 практ. – 4	ПРО4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування. ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
Опис теми	Знати і аналізувати основні підгалузі особового страхування: Вміти застосовувати на практиці принципи організації особового страхування.
Завдання для СРС:	1. Умови проведення обов'язкового і добровільного особистого страхування спільні та відмінні риси. 2. Складові та характерні ознаки страхування життя 3. Сучасний стан та перспективи розвитку страхування життя та пенсій. 4. Особливості страхування дітей. 5. Зарубіжний досвід страхування життя громадян та перспективи його застосування в Україні. 6. Необхідність і значення медичного страхування.

Тема 7. Майнове страхування

Кількість годин: лекції – 4 практ. – 4	ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань. ПР24. Вміти визначати та обґрунтовувати шляхи вдосконалення механізму функціонування державних, корпоративних фінансів, фінансів домогосподарств, фінансових ринків та покращення фінансового стану суб'єктів господарювання.
Опис теми	Знати та розуміти особливості проведення страхування майна фізичних та юридичних осіб. Вміти на практиці застосовувати навички щодо розрахунку страхових платежів і страхових виплат, формування страхових тарифів у страхуванні майна.
Завдання для СРС:	1. Сутність страхового захисту по договорах страхування фінансових та кредитних ризиків. 2. Поглиблення соціально-економічного змісту і посилення ролі страхування майна громадян. 3. Особливості надання страхових послуг громадянам – власникам майна. 4. Зарубіжний досвід страхування майна громадян та можливості його запровадження в Україні. 5. Особливості майнового страхування в Україні: перспективи і недоліки.

Тема 8. Страхування відповідальності

Кількість годин: лекції – 2 практ. – 2	ПРО5. Вміти володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
Опис теми	Знати організаційну схему та економічний механізм страхування відповідальності. Вміти застосовувати практичні навички щодо страхових ризиків, страхових

	платежів, страхових виплат та страхових тарифів у розрізі різних видів страхування відповідальності.
Завдання для СРС:	1. Сутність, необхідність і значення страхування професійної відповідальності. 2. Особливості страхових правовідносин з приводу страхування відповідальності власників будинків. 3. Міжнародна система «Зелена карта», сфера її застосування. 4. Методи перестраховування в діяльності страхових компаній. 5. Зарубіжний досвід автотранспортного страхування та можливості його застосування в Україні.

Тема 9. Страхування підприємницьких ризиків

Кількість годин: лекції – 2 практ. - 2	ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
Опис теми	Знати і розуміти систему страхування підприємницьких ризиків. Вміти застосовувати схеми страхування підприємницьких ризиків.
Завдання для СРС:	1. Чинники страхового захисту по договорах страхування підприємницьких ризиків. 2. Сфери застосування обов'язкового та добровільного страхування підприємницьких ризиків. 3. Порядок визначення обсягу відповідальності страховика при страхуванні підприємницьких ризиків. 4. Зарубіжний досвід страхування підприємницьких ризиків та можливості його застосування в Україні. 5. Існуючий стан та перспективи розвитку страхування підприємницьких ризиків в Україні.

Тема 10. Перестраховування і співстрахування

Кількість годин: лекції – 2 практ. – 2	ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності. ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
Опис теми	Знати і розуміти сутність перестраховування та співстрахування та розрізняти методи і форми проведення перестраховувальних операцій. Вміти застосовувати механізм проведення перестраховування..
Завдання для СРС:	1. Сутність перестраховування та його класифікація. 2. Сутність співстрахування і порядок його здійснення. 3. Розкрийте порядок здійснення перестраховувальних операцій. 4. Сутність непропорційного перестраховування. 5. Пропорційне перестраховування – квотні й ексцедентні договори, їх переваги та вади.

Тема 11. Фінансова надійність та стійкість страхової компанії

Кількість годин: лекції – 2 практ. - 2	ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем. ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
Опис теми	Знати економічний зміст та значення фінансової надійності страхової компанії. Вміти на практиці застосовувати навички щодо порядку визначення таких показників платоспроможності страховика: фактичного та нормативного запасу.
Завдання для СРС:	1. Необхідність і сутність фінансової надійності страховика та фактори, що на неї впливають. 2. Характеристика видів резервів страхових компаній. 3. Фінансовий потенціал і грошовий оборот страхової компанії. 4. Перелік основних критеріїв забезпечення платоспроможності страхових компаній. 5. Фінансова стійкість страхової компанії та її ознаки.

Тема 12. Доходи, витрати і прибуток страховика

Кількість годин: лекцій – 2 практ. - 2	ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань. ПР24. Вміти визначати та обґрунтовувати шляхи вдосконалення механізму функціонування державних, корпоративних фінансів, фінансів домогосподарств, фінансових ринків та покращення фінансового стану суб'єктів господарювання.
Опис теми	Знати і розуміти сутність, зміст та джерела формування усіх видів доходів та витрат страховика. Вміти застосовувати на практиці навички щодо визначення прибутку від страхової діяльності страховика.
Завдання для СРС:	1. Економічний зміст і склад доходів і витрат страховика. 2. Характеристика прибутку страховика. 3. Роль оподаткування страховиків в Україні. 4. Оперативне управління портфелем цінних паперів. 5. Охарактеризуйте порядок розрахунку прибутку від інвестиційної діяльності страховика.

Тема 13. Страхування зовнішньо - економічних ризиків

Кількість годин: лекцій – 2 практ. - 2	ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
Опис теми	Знати основні організаційні форми зовнішньо - економічних ризиків в страхуванні на Вміти здійснювати процедури фінансового моніторингу у страховій організації.
Завдання для СРС:	1.Необхідність страхування біржових ризиків. 2. Характеристика страхування валютних ризиків. 3. З яких етапів складається процес управління ризиками в страхуванні? Сутність і класифікація зовнішньо економічних ризиків. 5. Організаційно - технічні та фінансово-договірні способи управління ризиками.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

2. Bilous N., Assessment of the effect of integration realisation in construction projects. *Tekhnichki glasnik*, Vol. 13 No. 3, 2019. p. 254-259.(Web of Science)
3. Bilous N.M., Characteristic features of the corporate Strategies Foreign Capital Companies On The Life Insurance Market In Ukraine. *International Journal of New Economics and Social Sciences*. Warszawa. № 2 (6) 2017. P.28-37.
4. Базилевич В.Д. Страхування : практикум : навч. посіб. К. : Знання, 2012. 607 с.
5. Бачо Р.Й. Ринки небанківських фінансових послуг: регулювання розвитку (інституційні та аналітичні аспекти): монографія/ Ужгород: Вид-во ТОВ «РІК-У», 2016. 448 с.
6. Білоус Н.М. Павлов В.І. Страхові послуги: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2010. 109 с.
7. Білоус Н.М. Корпоративні стратегії управління стійкістю страхових компаній монографія. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 234 с.
8. Білоус Н.М. Стратегія реформування страхової політики в Україні. Збірник тез матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання розвитку економічної науки та її вплив на становлення громадянського суспільства» (20 квітня. 2018.) Рівне : НУВГП, 2018. 279 с. (С.181-184).
9. Білоус Н.М., Гуменюк Т.В., Фінансова безпека страхового ринку. Збірник тез VII Міжнар. наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми теорії і практики менеджменту в контексті євроінтеграції» (17 травня 2018 р., м. Рівне). Рівне : НУВГП, 2018. 486 с. (С. 403-404).
10. Білоус Н.М., Міщук К.М., Коронавірус і бізнес: як карантин змінить ринок страхування. Збірник тез IX Міжнар. наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми теорії і практики менеджменту в контексті євроінтеграції» (14 травня 2020). Рівне : НУВГП, 2020. 527 с. (С.228-230).
11. Білоус Н.М., Пелешанко А.В., Рейтингова оцінка діяльності страхових компаній в Україні зі страхування життя. Збірник наукових праць «Вісник НУВГП».Серія «Економічні науки». Випуск 3 (83). Рівне : НУВГП, 2019. С. 3-18.
12. Внукова Н.М., Временко Л.В., Успенко В.І., Страхування: теорія та практика навчальний посібник/ МОН України 2-е вид.,перероб.та доповн. Харків: Бурун Книга, 2016. 656 с.
13. Вовчак О.Д. Страхова справа : підручник. Київ : Знання, 2011. 391 с.
14. Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2007. 450 с.
15. Говорушко Т.А. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія / К. : Центр учбової літератури, 2012. 168

- С.
16. Говорушко Т.А., Стецюк В.М. Страхування: навчальний посібник. Львів: Магнолія, 2018. 323 с.
  17. Дорошенко С.Л. Зростання капіталізації страхових компаній у контексті глобалізаційних законодавчих змін.: зб. мат-в II Міжнар.наук.- практ. конф. (10, 11 вітня 2014 р., м.Київ). К. : Лазурит Поліграф, 2014. С.103–105.
  18. Ермасов С.В., Ермасова Н.Б. Страхование: учебник для бакалавров. М. : Издательство Юрайт, 2017. 108 с.
  19. Ковальчук К.Ф., Архірейська Н.В., Валенюк Н.В. Ринок фінансових послуг: Навч. посібник. Дніпро: НМетАУ, 2018. 135 с.
  20. Неізнана О.В. Страхові послуги. Конспект лекцій / Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2017. 180 с.
  21. Пасічний, В.О. Страхування: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів/; Харк. нац. акад. міськ. госпва. Х.: ХНАМГ, 2009. 218 с.
  22. Писаренко К.В., Кузнецова Н.П. Регулирование страховой деятельности: учебник и практикум для бакалаврата и магистратуры. М. : Издательство Юрайт, 2018. 423 с.
  23. Стратегічне управління страховою компанією : монографія / В.М. Фурман, О.Ф. Філонюк, Р.В. Пікус та ін. Київ : КНЕУ, 2008. 440 с.
  24. Страховий і перестраховий ринки в епоху глобалізації: монографія / Керівник авторського колективу О.В. Козьменко. Суми: Університетська книга, 2011. 385 с.
  25. Страхові послуги : навч. посібник / Д.І. Дема, О.М. Віленчук, І.С. Дем'янюк ; за ред. Д.І. Деми. 2-ге вид., перероб. та допов. К. :Алерта, 2017. 526 с.
  26. Страхові послуги: навч. посіб. / Мойсеєнко В.Ю., Шевчик В.П. Щербак О.О. К. : Аграрна освіта, 2013. 334 с.
  27. Страхування : навчальний посібник / О.С. Журавка, А.Г. Бухтіарова, О.М. Пахненко. Суми Сумський державний університет, 2020. 350 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/76863>
  28. Терещенко Т.Є., Заволока Л.О., Пономарьова О.Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях) : навч. посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. □ 221 с.
  29. Шірінян Л.В. Фінанси страхових організацій: конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.030508 “Фінанси і кредит”, у тому числі перепідготовка спеціалістів за спеціальністю 7.03050801 “Фінанси і кредит” денної та заочної форм навчання К. : НУХТ, 2016. 108 с.
  30. Шумелда Я. Страхування : навчальний посібник / 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Міжнародна агенція «BeeZone», 2007. 384 с.
  31. Щербань О.Д. Джерела забезпечення фінансової надійності страховика / Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2016. №3(80). С. 222-230.
  32. Яворська, Т.В. Державне регулювання страхового підприємництва в Україні : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 420 с.
  33. Яворська, Т.В. Страхові послуги; навчальний посібник/ МОН. Київ : Знання, 2015. 351с.

В.о. завідувача кафедри,
к.е.н., доцент

О.О. Ляхович

Керівник освітньої програми,
к.е.н., доцент

Л.М. Мельник

Лектор, к.е.н., доцент

Н.М. Білоус